

Dokumentation

Mötesplats IFO

Seminarier och workshops
för Dig som jobbar inom
Individ- och familjeomsorgen

Göteborg 2 oktober 2013

Ett -arrangemang

Mötesplats IFO är en arena för anställda inom Individ- och familjeomsorgen i GR:s tretton medlemskommuner. Dagen syftar till att dela med sig av kunskap och erfarenheter, att inspirera till nytt tänkande och nya perspektiv samt att stärka yrkesrollen.

Projektledare och kontaktperson för Mötesplats IFO: Nicholas Singleton, nicholas.singleton@grkom.se.

En retroperspektiv resa genom socialt arbete i Sverige – hur vi tänkte och ville så väl och sedan fick se resultatet

Arets Mötesplats IFO startar med en retroperspektiv föreläsning av Göran Johansson som under åren 2006-2011 ledde arbetet med den statliga vanvårdsutredningen. Göran, som blev socialchef första gången 1972, inleder med en tillbakablick till 1980-talets socialtjänst. Han säger att det då fanns goda ambitioner och en tro på att socialtjänsten kunde förändra människors situationer.

År 2005 sändes reportaget *Stulen barndom* i SVT. Det var detta reportage som blev startskottet för vanvårdsutredningen. I reportaget berättar personer om vanvård i form av våld, kränkningar och övergrepp under sin barndom i den statliga barnavården under åren 1950-1980.

Över 900 personer intervjuades och akter från socialtjänsten analyserades under vanvårdsutredningen. Göran berättar om hemska situationer och förhållanden som dessa barn fick leva under. Utredningen visar bland annat att 63 procent av de intervjuade kvinnorna och 43 procent av männen var med om sexuella övergrepp. Exempel visar hur man tog sig ett fosterbarn när man inte hade råd med en dräng. Det var också vanligt att man ordinerade ett fosterbarn till psykiskt sjuka kvinnor. Göran visar en bild på ett brev som en nioårig flicka skickat till sin mamma. I brevet har hon ritat hur hon blir slagen av sin fostermamma och ber sin mamma om hjälp. När mamman visade upp brevet för socialtjänsten blev hon inte trodd.

– Vem tror på en fattig ensam kvinna på 50-talet? Och vem gör det idag? Det vill jag att vi ska fundera på, säger Göran.

Vanvårdsutredningen resulterade i att Upprättelseutredningen tillsattes som hade i uppdrag att upprätta en officiell

Göran Johansson.

ursäkt och ersättning till de drabbade. Idag har det kommit in över 3000 ansökningar om ersättning. Vid en ceremoni den 21 november 2011 läste riksdagens talman, Per Westerberg, upp den officiella ursäkten till offren. ■

Ett samlat engagemang ger bättre livskvalitet

Visionen för överenskommelsen mellan Göteborgs Stad och sektorn social ekonomi är ett Göteborg där medborgarna engagerar sig och där engagemanget tas tillvara.

– Med social ekonomi menar vi stiftelser, kooperativ eller andra former av föreningar som har allmännyttan och inte vinstintresse som främsta drivkraft, säger Anneli Asmundsson, Göteborgs Stad, Social resursförvaltning.

Överenskommelsen undertecknades i september 2012. Den bygger på sex principer: integritet och oberoende, dialog, kvalitet, långsiktighet, mångfald samt öppenhet och insyn.

Överenskommelsen syftar till att stärka förutsättningar för samverkan mellan staden och den sociala ekonomin liksom för enskilda göteborgare att medverka i den demokratiska processen och hitta konkreta uttryck för sitt samhällsengagemang. På så sätt skapas ett positivt klimat för ett gemensamt och hållbart utvecklingsarbete.

– Vi måste värna om att behålla engagemanget så att föreningarna inte blir kommunaliserade, säger Ingela Andersson, Göteborgs Stad, Social resursförvaltning.

Ingela och Anneli berättar också om en ny modell för samverkan som har testats tidigare på några ställen i landet – idéburet offentligt partnerskap.

– Det är en modell som ligger mellan föreningsbidrag och upphandling kan man säga. Vi håller precis på att skriva en överenskommelse med några organisationer enligt denna form kring insatser för migrerade EU-medborgare. Det måste vara en situation där konkurrens saknas, annars behöver vi göra en upphandling, berättar Ingela. ■

Anneli Asmundsson.

Ett nytt sätt att tänka och ett nytt sätt att arbeta förebyggande med barn och unga i skolåldern

Catrin Elverdam och Susanne Klint.

Susanne Klint och Catrin Elverdam jobbar som socionomer på myndighetsavdelningen i Lerum. Efter att ha lyssnat på en föreläsning av den ideella föreningen Maskrosbarn började de fundera på ett nytt sätt att arbeta förebyggande med barn och unga. Under föreläsningen som Maskrosbarn höll i presenterades studien *Frågar man inget får man inget veta* som handlar om hur barn uppfattar kontakten med vuxna från bland annat socialtjänsten. Studien visar att barnen uppfattar kommunikationen mellan dem och socialtjänsten som bristfällig, de känner sig förbisedda och ignorerade. Studien tar också upp vad ungdomarna skulle vilja ha och det är utifrån detta som Susanne och Catrin har utformat sitt arbete som går ut på att de är ute på högstadieskolor och informerar om vad socialtjänsten gör, var de finns och hur man kan kontakta dem.

– Det är viktigt att vi skapar en kontakt och relation till barnen, säger Susanne.

Syftet med arbetet är att informera och skapa en bättre relation mellan barnen och socialtjänsten. Många känner inte ens till att socialtjänsten finns. Och de som gör det har ofta en dålig bild av den.

– Ett barn kom fram till oss och sa att ”mina föräldrar röstar på socialdemokraterna, och nu vet jag vilka det är. För ni kom väl där ifrån?” Det var ju inte riktigt rätt, men så småningom vet de att det är socialtjänsten vi kommer ifrån och det visar väl bara på att många barn och ungdomar inte känner till oss från början, säger Catrin.

Susanne och Catrin har även tagit fram en broschyr med information som riktar sig till ungdomar. Den delar de ut när de är ute på skolorna och informerar. Hittills har de nått 1200 ungdomar genom sitt arbete. De är på en skola en dag i veckan under en hel termin. Till slut känner ungdomarna igen Susanne och Catrin och hälsar på dem i korridorerna. De kommer också fram och ställer frågor under rasterna. När Susanne och Catrin informerar om vad socialtjänsten gör pratar de inte bara om vad de gör för barn och unga utan även om vilka insatser det finns för vuxna, eftersom de har märkt att många frågar om vad det finns för hjälp att få till sina föräldrar. ■

Hur kan vi arbeta med att hjälpa långtidsarbetslösa att uppnå egen försörjning?

Füsün Uzuner.

Füsün Uzuner är enhetschef för arbetsmarknadsenheten i Göteborgs Stad Lundby samt projektkoordinator för projektet *Partnerskap, dialog och samverkan*.

– Projektets mål är att alla ska ha ett gott liv i Lundby, säger Füsün.

Projektet finansieras av Europeiska socialfonden, ESF, och pågår till juni 2014. De är sex samarbetspartners: Lundby stadsdelsförvaltning, Arbetsförmedlingen, Norra Älvstrandens företagarförening, Delta, Backaplans företagarförening och Fastighetsägare Centrala Hisingen.

Verksamheter som ska genomföras inom projektet har delats in i två teman. Det första temat har aktiviteter som strävar efter långsiktig hållbar tillväxt och det andra temat har som mål att öka arbetskraftsutbudet.

Inom det första temat jobbar man till exempel med att rusta upp närmiljön och utöka kultur- och fritidsaktiviteter.

– Arbetslösa personer har fixat i ordning lekplatser bland annat, de är stolta över att de har gjort det fint och får en annan identitet utöver "arbetslös", säger Füsün.

Andra temat innefattar aktiviteter för att rusta de arbetslösa Lundbybor som är beroende av olika bidragssystem. Det innebär till exempel arbetspraktik, individuellt stöd från arbetskonsulent och företagsrådgivning.

Filmen *Jobbsökarna* visas, en dokumentärfilm där man får följa deltagare i projektet från bidragsberoende till företagare eller anställda. *Hälsans hunddagis*, ett socialt kooperativ, är ett ställe där några av dem numera är anställda. ■

Barnorienterad familjeterapi – ett annat sätt att kvalitetssäkra familjehemsvården

Barnorienterad familjeterapi (BOF) handlar om att se både barnen och de vuxna, och grundar sig på barnpsykologi, familjeterapi och miljöterapi. BOF utvecklades av en norsk barnterapeut som jobbade med barnpsykologi men som kom fram till att man även måste inkludera familjen när man jobbar med barnet. Därför bjuds även föräldrarna, eller andra omsorgspersoner, in i terapin. Inom BOF fokuserar man på tre huvudbegrepp: anknytning, samhandling och självkänsla.

Roger Gustavsson har jobbat med BOF i tio år och jobbar idag med familjehem på Hisingen i Göteborg. Marica Parling är BOF-terapeut i Partille kommun där man använder sig av BOF för att kvalitetssäkra familjehemsvården.

– Dessa barn får ingen egen känsla av att livet hänger ihop därför att det inte finns någon vuxen som följer med hela vägen, säger Roger.

I Partille är BOF-terapeuten med och kompletterar och fördjupar beskrivningen av barnet när hon eller han ska placeras. Terapeuten finns även med när familjehem väljs ut. Då fungerar terapeuten som en länk mellan barnet och familjehemsföräldrarna. Vid behov kan BOF-terapeuten återta kontakten med barnet, exempelvis om det blir ett sammanbrott.

Leken är central i Rogers och Marias arbete. De använder leken för att kunna möta barnet på dess rätta utvecklingsnivå. Vid familjehemsplacering bjuds de nya omsorgspersonerna in i leken efterhand för att på så sätt skapa en anknytning och samhandling mellan barnet och familjehemsföräldern.

– I leken befinner vi oss på barnets arena och på barnets nivå, berättar Marica. ■

Marica Parling och Roger Gustavsson.

Barn som lever i våld – att få med papporna i insatser för barnen

Som ett led i utvecklingsarbetet av insatserna vid våld har man i Mölndal infört arbetsmetoden MPV – Möta Pappor med Våldsproblematik – i barnutredningar och bistånd.

– MPV kom till för att vi kände ett behov av förändring. Vi behövde jobba bättre med utredningar, och även behandlingar, för att nå männen, säger Eva-Maria Frisk, samordnare för dessa frågor i Mölndals stad.

MPV är en halvstrukturerad arbetsmetod som syftar till att öka trygghet och säkerhet för utsatta barn genom fokus på pappornas föräldraansvar och motivation för eget förändringsarbete.

Carino Malmros är familjebehandlare och en av pappa-handläggarna i Mölndal.

– Vi jobbar utifrån fem teman i våra samtal: information, barnet, samarbetet med den andra föräldern, pappans föräldraansvar samt riskbedömning och säkerhetsplanering. Det är viktigt att förmedla att vi inte vill sätta dit pappan, man får inte vara för konfrontativ utan försöka skapa en trygghet och fokusera på omsorgen om barnet, säger han.

De har sett att arbetet med MPV har lett till ett bättre teamarbete i verksamheten, båda föräldrarna framkommer i utredningen, ärendet blir lugnare och mer sammanhållet och man fångar upp papporna på ett bättre sätt och det blir därför fler insatser.

– Men det är klart det finns svårigheter också. Det tar tid och kraft att arbeta in en ny metod och eftersom vi har märkt av att det blir fler insatser så krävs också mer resurser, säger Eva-Maria.

Målet är att MPV blir rutin i dessa ärenden och att all ny personal lärs upp vid behov. ■

Carino Malmros och Eva-Maria Frisk.

Forskningsstött utvecklingsarbete inom Gryning Vård AB – hur utveckla uppföljningssystem och hur hantera barn med utmanande beteende?

Torbjörn Forkby.

FoU i Väst/GR och Gryning Vård har inlett ett samarbete för att utveckla institutionsvården. Gryning Vård önskade ett långsiktigt utvecklingsarbete av institutionsvården, något som det tidigare inte funnits något större intresse för. Torbjörn Forkby och Ulf Axberg, båda forskare vid FoU i Väst/GR, leder arbetet. De ska dels ta fram ett uppföljningssystem, dels bidra med en kunskapsöversyn kring barn med utmanande beteende.

– När jag började jobba i Mölndal år 1989 var institutionsvård det som togs till när man ville ha en behandling och en förändring för ungdomar. Då fanns ingen öppen verksamhet inom socialtjänsten. Idag finns det massiva negativa uppfattningar om institutionsvård, trots att vi använder den mer än någonsin, berättar Torbjörn.

Utifrån detta vill Torbjörn och Ulf höra vad deltagarna på seminariet tänker om institutionsvård. Vilken roll fyller den idag? Diskussionen präglas framför allt av en negativ syn på institutionsvården, att det är dyrt och att det är något man tar till när man inte har något annat alternativ. Ett perspektiv som lyftes var att relationen mellan personal på socialtjänsten och personal på institutionerna inte är den bästa.

I utvecklingsarbetet som Torbjörn och Ulf leder har man tagit fram en analysmodell där man tittar på både barnet, personalen och organisationen. Man försöker också få ihop olika enheters samarbete och ta reda på den unges uppfattning om behandlingen den fått.

– Vi har en ambition att se institutionsvård som en del i en vårdkedja. Och skapa ett system för ett organisatoriskt lärande, säger Torbjörn. ■

En futuristisk resa i socialt arbete – om entreprenörskap, sociala medier och globalisering

Cecilia Andrén Nyström.

Jag är övertygad om att fotboll kan förändra världen, säger Cecilia Andrén Nyström.

Hon tränade tjejlag i Stockholm men ville testa sin hypotes i ett utvecklingsland och åkte till Mocambique.

– Jag sågs som väldigt exotisk. Dels för att jag var blond och en ung tjej, och så tränade jag tjejer – i fotboll! Det började komma publik till träningarna för folk var nyfikna, berättar hon.

Hon startade Futebol dá força, fotboll ger styrka på svenska, 2012. Projektet syftar till att stärka tjejers självförtroende och ge dem konkreta verktyg så att de själva kan förbättra sina framtidsutsikter. Sporten blir en neutral mötesplats där tjejerna får kunskap och kraft.

– Förutsättningarna för tjejer i Mocambique är helt annorlunda. Man föds som dotter och sedan blir man bortgift och blir fru. De har inga egna drömmar, det vill jag ändra på, säger Cecilia.

De rekryterar unga volontära ledare som utbildas i samarbete med lokala organisationer. De får en grundläggande fotbollstränarutbildning men även utbildning i sex- och samlevnad och mänskliga rättigheter.

– Ingen gör detta för att de vill stärka kvinnors ställning eller minska HIV, de gör det för att de älskar fotboll. Men då får det vara så, det andra får man på köpet, säger Cecilia.

Idag har de utbildat 196 tränare i hela landet som tillsammans tränar 4000 tjejer.

– För att socialt engagemang ska fungera tror jag på motivation, uppskattning och tävling. Det hjälper inte att prata om FN:s deklaration om mänskliga rättigheter, det betyder ingenting för dem. Man måste tala till folks hjärtan och inte bara till hjärnan, säger hon.

De jobbar för att få med alla på tåget – skolan, familjerna, privata företag och andra maktstrukturer.

– Företag som sponsrar ett tjejlag känner engagemang efter ett tag och tolererar inte att någon snackar skit om deras spelare, säger Cecilia.

Nu har hon tagit samma idé till Sverige, och startar Futebol dá força tillsammans med Fryshuset, RFSU och Svenska Fotbollsförbundet. Målet är att forma unga och inspirerande ledare som i sina närområden kan få unga att växa, ta plats och hitta rätt väg i livet. ■

"Abstract resistance – I huvudet på en tonåring"

Livemålning av Göteborgskonstnären Eric Magassa baserad på seminariet *Järnhand eller silkeshandske? Eller kanske en ny slags auktoritet?* Tavlan lottades ut i slutet av dagen och vanns av Öckerö kommun. Grattis!

Vad tar du med dig från dagen?

– Det var oerhört intressant att lyssna på föreläsningen om vanvårdsutredningen. Sen har övriga seminarier varit jätteintressanta och visar att det inte är helt hopplost i varje fall

Susanne Olsson, gruppchef, Social Resursförvaltning, Göteborgs Stad

– Vanvårdsutredningen sätter sina spår. Jag tar också med mig hur mycket arbete som görs ute i kommunerna, det är ett bra tillfälle att få se allt positivt som också görs.
Lena Lundén, områdeschef, SDF Västra Hisingen

– Dagen väcker mycket tankar om hur man ska omsätta teori till praktik. Det är också ett bra tillfälle för utbyte av erfarenheter.

Just nu funderar jag mycket på hur jag ska förmedla allt jag fått till mig idag till mina kollegor.
Erik Bengtsson, familjebehandlare, SDF Västra Hisingen

Mer dokumentation från
Mötesplats IFO hittar du på:
www.grkom.se/motesplatsifo

Aktuella kurser och konferenser hittar du på:
www.grkom.se/kurser

Goda GRannar.

Göteborgsregionens
kommunalförbund

Besök Gårdavägen 2 | **Post** Box 5073, 402 22 Göteborg

Tel 031-335 50 00 | **Fax** 031-335 51 19

e-post gr@grkom.se | **www** www.grkom.se

Text och foto: Maja Sabelsjö och Klara Andersson, GR
Layout: GR Info